

**mülkiyeti davacılara ait
taşınmazın yanında
gerçekleştirilen yol yapım
çalışması nedeniyle
uğranıldığı ileri sürülen
zararın yasal faiziyle
birlikte tazmini istemi**

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016/393
KARAR NO : 2016/428
KARAR TR : 26.09.2016

ÖZET: Dava, mülkiyeti davacılara ait Siirt İli, Baykan İlçesi, Merkez, 101 ada, 146 parsel sayılı taşınmazın yanında gerçekleştirilen yol yapım çalışması nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

—
—
—
—
—

K A R A R

—

Davacılar : 1- B.E.

2- M.E.

3- A.E.

4- R.E.

Vekili : Av. N.T.

Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü

Vekili : Av.M. A.Ü.Y.

—

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Müvekkiline ait Siirt İli, Baykan İlçesi, Cefan Mevkii 101 ada, 146 Parsel sayılı taşınmazın yanından Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan Ziyaret-Baykan Karayolunun yapımı sırasında ortaya çıkan kaya ve hafriyatın döküldüğünü, bu nedenle söz konusu taşınmazın alt kısımlarının kullanılamaz hale geldiğini, taşınmazın tarımsal ve ekonomik vasfını tamamen kaybettiğini, çalışmalar sırasında meydana gelen heyelan nedeniyle de söz konusu taşınmazda bulunan 25 incir, 2 dut, 2 nar, 2 kavak, 2 fıstık, 5 asma ağacının da yok olduğunu, söz konusu taşınmazın eski haline getirilmesinin yüksek maliyetlerle mümkün olacağını, taşınmazına vaki tecavüzden dolayı taşınmazından elde ettiği gelirden mahrum kaldığını, davalı kurumun taşınmaza vermiş olduğu zarardan ve mahrum kaldığı gelirden kaynaklı maddi zararı tazminle mükellef bulunduğunu, davalı kurumun söz konusu taşınmazda herhangi bir kamulaştırma kararına dayanmadan ve projede yer almamasına rağmen çalışma yaptığını ve zarar verdiğini belirterek (her alacak için fazlaya ilişkin hakların saklı kalmak kaydıyla) 1.000,00 TL maddi zarar ile uğramış olduğu

gelir mahrumiyeti karşılığı olan 100,00 TL zararın, zarar tarihinden itibaren devlet alacakları için uygulanan en yüksek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BAYKAN ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ : 15.9.2015 gün ve E:2014/288, K:2015/293 sayı ile, yapılan keşif, bilirkişi raporları, mahkeme gözlemi ve tüm dosya kapsamına göre dava konusu 101 ada 146 sayılı parselin yol ağı dışında kaldığı, yol çalışmaları nedeniyle taşınmazda kayma olduğu, keşif tarihi itibarıyla dava konusu taşınmaza davalı idare tarafından el atılmadığı, 2577 sayılı kanunun 2/1 -b maddesinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari yargı yetkisi sınırı içerisinde kaldığının belirtildiği, somut olayda idarenin eylemleri nedeniyle oluşan zarardan dolayı açılacak davalarda idari yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın yargı yolu nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili taşınmazın yanında yol yapım çalışması yapılması nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen toplam 15.837,05 TL zararın fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

SIİRT İDARE MAHKEMESİ : 3.6.2016 gün ve E:2016/1447 sayı ile, Ziyaret – Baykan karayolu çalışmaları sırasında plan ve proje kapsamı haricinde, mülkiyeti davacılara ait taşınmaza, yolun yapımı sırasında ortaya çıkan kaya ve hafriyatın dökülmesi sonucunda tasarruf haklarının kısıtlandığı iddiasıyla meydana gelen zararın tazmininin söz konusu olduğu ve davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı kuşkusuz olduğundan bu davanın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın

Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevli yargı yerinin belirlenmesi hakkında bir karar verinceye kadar işin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 26.09.2016 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, mülkiyeti davacılara ait Siirt İli, Baykan İlçesi, Merkez, 101 ada, 146 parsel sayılı taşınmazın yanında gerçekleştirilen yol yapım çalışması nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

13.07.2010 tarih 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un, "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; karayolları ağının kalkınma planları, ulaştırma ana planı, stratejik plan ve

programlar çerçevesinde ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde ulusal düzeyde geliştirilerek yaygınlaştırılmasını; karayolları ve karayollarıyla ilgili altyapı, diğer yatırımlar ve hizmetlerin, ekonomik ve sosyal gelişmenin gereklerine uygun, diğer ulaşım sistemleri ile uyumlu, güvenli ve çevreye duyarlı bir şekilde yapılması ve/veya yaptırılması ve Karayolları Genel Müdürlüğünün çalışma usul ve esasları ile teşkilat ve görevlerine ilişkin hükümleri düzenlemektir.” hükmüne; “Görev ve Yetkiler” başlıklı 4. Maddesinde; “...c) Görev alanına giren karayolu ağlarının yapımı, bakımı, onarımı ve diğer hususlar hakkında teknik nitelik ve şartları tespit etmek veya ettirmek ve gerekli şartnameleri hazırlamak(...)

1. g) Karayollarının yapım, bakım ve onarımı ile emniyetle işlemesi için gerekli olan garaj ve atölyeleri, makine ve malzeme ambarları ile depolarını, servis ve akaryakıt tesislerini, laboratuvarlarını, deneme istasyonlarını, dinlenme yerlerini, bakım ve trafik emniyetini sağlamaya yönelik bina ve lojmanları, alıcı-verici telsiz istasyonları ile gerekli haberleşme şebekelerini, Genel Müdürlüğün görevlerini daha verimli şekilde yerine getirmesine yönelik eğitim tesisleri ile sosyal tesisleri ve diğer bütün yan tesisleri hazırlayacağı ve hazırlatacağı plan ve projelere göre yapmak, yaptırmak, donatmak, işletmek veya işletlettirmek, bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak, kiralamak(...)” hükümlerine yer verilmiştir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait

olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmaz el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iř grldğı iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün nlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince zmleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaa göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şml yoktur"

denilmektedir.

Dava dosyasında bulunan ve Baykan Asliye Hukuk Mahkemesine sunulan 4.5.2015 günlü Bilirkişi Raporunda aynen “Dava konusu taşınmazda keşif günü yapılan incelemede, taşınmazın üzerinde ekili dikili herhangi bir şeyin olmadığı, üzerinin hafriyatla doldurulduğu görölmüştür. Bundan dolayı dava konusu dosya da bulunan tutağa göre hesaplama yapılmıştır. Dava konusu dosyada; taşınmazın sahibi ve yüklenici firma yetkililerince tutulan tutanakta; 15 yaşlarında 25 adet İncir, 25 yaşlarında 2 adet Dut, 13 yaşlarında 2 Nar, 20 yaşlarında 2 adet Fıstık ağacı ve 20 yaşlarında 5 adet Asma teveğinin olduğu görölmüştür. Yargıtay içtihadı gereği kapama karışık meyve bahçelerinde kıymet takdiri hesaplamaları ağırlıklı olan meyve ağacı esas alınarak yapılmaktadır. Bu sebeple hesaplamalarımız taşınmazda ağırlıklı olarak bulunan meyve ağaçları üzerinden yapılarak taşınmazın değeri tespit edilmiştir. Taşınmaz üzerinde esas ağırlıklı olan meyve ağacının verim ortalaması, diğer meyve ağaçların verimleri ve taşınmaz üzerindeki oranları dikkate alınarak hesaplanmıştır. Dava konusu taşınmaz üzerindeki dönüme ağaç sayısı normal plantasyonun üzerinde olduğu ve ağırlıklı oranda ortalama 15 yaşlarında İncir ağaçları olduğundan taşınmaz Kapama İncir Bahçesi şeklinde değerlendirilmiştir. Van-Diyarbakır kara yolunun yapımı sırasında taşınmazın erozyon sonucu yaklaşık 5-10 metre güney tarafına doğru kaydđđı tespit edilmiştir. Taşınmazın bu hali ile üzerinde herhangi bir tarımsal faaliyette bulunulamayacağı, Taşınmazın Tarımsal vasfını yitirdiği kanaatine varılmıştır.” denilmiş, yine aynı Mahkemeye sunulan 22.5.2015 günlü Jeoloji Bilirkişi Raporunda da “Karayolları yol genişletme çalışması sonucunda eğimli yamacın topuk kısmının kazılması sonucunda, üstte bulunan killi siltli malzemenin eğim yönünde aktığı, dava konusu parselin içinde bulunan meyve ağaçları heyelan şeklinde kaydđđı görölmüştür. Yol kenarında kazıdan sonra yapılan istinat duvarına doğru akıntının devam ettiği ve duvarın bulunduğu alanda toprak birikintisi oluşturup düz bir alan meydana gelmiştir. Yaklaşık

% 30-35 eğimli yamaç ve suyun varlığından dolayı parselde topuk kısmında yapılan kazıdan sonra kütle halinde eğim yönünde kaydığı ve bazı ağaçların köklerinin açığa çıktığı keşif sırasında gözlemlenmiştir. Sonuç; 1- Davaya konu olan arazinin topografyası yaklaşık % 30-35 arasında kuzeyden-güneye eğimli, gevşek yamaç molozu birikintileri şeklinde siltli kahve renkli kilden oluştuğu, 2-Yol genişletme çalışması sonucunda stabil durumdaki yamacın kazıldığı ve eğim yönünde güneye kaymaya başlayan yamacın akmasını önlemek için istinat duvarı yapılmıştır, 3- Davaya konu olan 146 nolu parselin topuk kısmında yapılan kazıdan sonra eğim yönünde toprağın aktığı bazı ağaç köklerinin açıkta kaldığı görülmüştür, 4- Çalışma alanı 1. Derece deprem bölgesinde olduğu, 101 ada, 146 nolu parselin bulunduğu alanda malzemenin gevşediği su içerdiği görülmüş, bu alanda önlem alınmadan yapılaşmaya uygun olmadığı görülmüştür.” denilmiştir.

Karayolu yapımı sırasında mülkiyeti davacıya ait taşınmaza, davalı idare tarafından, plan ve proje kapsamı haricinde, hafriyat dökülmek suretiyle taşınmazın yapısının bozulduğu iddiasıyla, meydana gelen zararın tazmini söz konusu olduğundan, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı kuşkusuzdur.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin aynı bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu dolayısıyla, Siirt İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Baykan Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.9.2015 gün ve E:2014/288, K:2015/293 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Siirt İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Baykan Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.9.2015 gün ve E:2014/288, K:2015/293 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.09.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Nuri NECİPOĞLU	Üye Ali ÇOLAK	Üye Yusuf Ziyaattin CENİK	Üye Alaittin Ali ÖĞÜŞ
	Üye Süleyman Hilmi AYDIN	Üye Mehmet AKBULUT	Üye Yüksel DOĞAN